

בש"פ 3771/17 - אמיר סלאמה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3771/17

לפני: כבוד השופטת ע' ברון
העורר: אמיר סלאמה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופט א' יקואל) מיום 27.4.2017 ב-מ"ת 67058-03-17

בשם העורר: עו"ד שאדי כבהא

החלטה

1. לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופט א' יקואל) מיום 27.4.2017 ב-מ"ת 67058-03-17 שבה קבע בית המשפט כי קיימות ראיות לכאורה נגד העורר, במסגרת בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים נגדו.

2. העורר נעצר ביום 17.3.2017, וביום 30.3.2017 הוגש נגדו ונגד אדם נוסף (להלן: אלון) כתב אישום בגין עבירות של נשיאת והובלת נשק ואביזר נשק שלא כדין לפי סעיף 144(ב) רישא וסיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין; והסתייעות ברכב לביצוע פשע לפי סעיף 43 לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. על פי העובדות המתוארות בכתב האישום, ביום 16.3.2017 בסמוך לשעה 19:00

עמוד 1

נפגשו העורר ואלון בג'לג'וליה ובנסיבות שאינן ידועות למשיבה הגיעו לידיהם אקדח חצי אוטומטי ומחסנית תואמת (להלן: הנשק). קרוב למועד זה החלו העורר ואלון בנסיעה מג'לג'וליה לגבעת שמואל בשני כלי רכב נפרדים, כאשר העורר נהג ברכב אחד ואלון ברכב אחר (להלן: הסקודה). במקום שאינו ידוע במדויק למשיבה, ביצעו השניים ירי באמצעות הנשק כדי לוודא את תקינותו; ולאחר מכן ניקה אלון את הנשק על מנת שלא להותיר טביעות אצבע או סימני די-אן-איי, וזאת כדי לשבש הליך שיפוטי. בשלב שאינו ידוע למשיבה, הצטרף אדם בשם אביחי בבאי (להלן: בבאי) לאלון ברכב הסקודה. בהמשך עצרו שני כלי הרכב בסמוך לדיונה שמתבצעות בה עבודות בנייה באזור גבעת שמואל (להלן: הדיונה), ואלון החביא את הנשק בתוך שקית ניילון מתחת לאבן בגבעה הממוקמת בדיונה. בשלב זה הבחין שוטר בשלושה, ועיכב אותם במקום.

בד בבד עם כתב האישום נגד העורר הוגשה לבית המשפט המחוזי בקשה למעצרו עד תום ההליכים נגדו.

3. ביום 6.4.2017 וביום 18.4.2017 טענו הצדדים לפני בית המשפט לעניין קיומן של ראיות לכאורה, כאשר במרכז הדיון ניצב דוח פעולה של השוטר שנכח במקום; אמרות אלון בשיחה עם מדובב; איכונים סלולריים ושיחות טלפון שערכו אלון והעורר; והודעות שמסר העורר בחקירתו. בא-כוח העורר טען כי אין ראיות הקושרות את מרשו לאירוע נושא האישומים, הגם שאין חולק ששהה במקום. זאת בין היתר משום שהמידע המודיעיני שהיה בידי המשטרה קודם למעצר הוביל לסקודה ולא לרכב שבו היה מצוי העורר, לדבריו, וכן משום שבתמליל השיחה שנערכה בין אלון למדובב לא הוזכר שמו של העורר במפורש.

מנגד טענה המשיבה לקיומה של תשתית ראייתית נגד העורר, וזאת בין היתר לנוכח דבריו של אלון למדובב המפלילים לשיטתה את העורר, שנאמרו חרף היחסים החבריים בין השניים ובלא שידוע על קיומו של אינטרס להפללתו של העורר; ומשום איכונים שנעשו לטלפונים הניידים של העורר ושל אלון המעידים על מספר רב של שיחות ביניהם ביום שבו נתפסו, וכן על כך ששהו יחד בג'לג'וליה ונסעו במקביל למקום שבו נתפסו, דבר המלמד על מסלול הובלת הנשק הנטען בכתב האישום. המשיבה טענה כי בכך, וגם לנוכח העובדה שבאחרונה הוגש נגד העורר בתיק אחר כתב אישום שעניינו שיבוש מהלכי משפט, יש כדי להעיד על קיומן של ראיות לכאורה לכך שהעורר ביצע את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

4. ביום 27.4.2017, ניתנה ההחלטה נושא ערר זה (השופט א' יקואל), שבמסגרתה קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה ברף הנדרש בשלב זה להוכחת אשמתו של המשיב. כך, בשל נוכחותו של העורר בדיונה שבה הוטמן הנשק כפי שעולה מהדוח המשטרתי, ומאחר שההסברים שנתן לשוטר שלפיהם הגיע למקום על מנת לפגוש חברים, אינם מספקים; משום שבאמרות אלון למדובב מצוי מלל מפליל הקושר לכאורה את העורר הן להבאת הנשק והן לבדיקתו; משום איכוני המכשירים הסלולריים, שאף שאינם יכולים לגבש מיקום מדויק של אדם, מקימים ראיות לכאורה להובלת נשק במסלול הנסיעה של העורר ושל אלון כנטען בידי המשיבה; ומשום סתירות שנתגלו בהודעות העורר בהתייחס להיכרותו עם אלון. בד בבד, וטרם שיכריע בבקשה למעצרו של העורר על תום ההליכים, הורה בית המשפט על עריכת תסקיר מעצר ביחס לעורר, וקבע את המשך הדיון ליום 14.5.2017 תוך שהורה שהעורר ישהה במעצר עד למתן החלטה אחרת.

5. הערר הוא על החלטת בית המשפט בדבר קיומה של תשתית ראייתית. העורר טוען כי שגה בית המשפט משקבע כי קיימות ראיות לכאורה נגדו. כך, לטענת העורר, משום שהנשק לא נתפס בחזקתו של העורר, אף לא בחזקת אלון או

בבאי, ונתפס אך בקרבת מקום; משום שדוח הפעולה המשטרתי דווקא מצביע על כך שהעורר שהה במרחק של כ-50 מטרים מכלי הרכב ולא בסמיכות למקום הימצאות הנשק כפי שנטען; משום שאמירה מסוימת שייחסה המשיבה לאלון נאמרה דווקא על ידי המדובב; ומשום שאין להסיק כי אלון התייחס בשיחה זו דווקא לעורר, שעה שהשתמש בכינוי "הוא" גם כאשר דיבר על מעורב אחר בפרשה. עוד נטען בערר כי משקלן של הראיות המבוססות על איכוני המכשירים הוא נמוך, וזאת משום שממילא אין חולק כי העורר שהה באזור הדיונה בעת האירועים, שכן שם נתפס, ומשום שלעורר ולאלון היכרות מוקדמת; וכי לא ברור כיצד יכולים היו העורר ואלון לשאת יחדיו את הנשק שעה שנסעו בכלי רכב שונים. בנוסף נטען למחדלי חקירה משלא נבדקו מצלמות האבטחה במסלול הנסיעה הנטען על ידי המשיבה.

6. לאחר עיון בערר ובצדפותיו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות על הסף, ללא צורך בתגובת המשיבה או בקיום דיון בערר. ואפרט.

כידוע, לפי סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), לצורך החלטה לעצור נאשם עד לתום ההליכים המשפטיים - הוא ההליך שבמסגרתו ניתנה ההחלטה נושא הערר - יש לבחון שלושה מרכיבים: קיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של הנאשם; קיומה של עילת מעצר; והיעדר חלופת מעצר שבכוחה להשיג את מטרת המעצר באמצעי שפגיעתו בחירות הנאשם פחותה. פעמים רבות לא עולה בידי הערכאה המבררת שדנה בבקשת המעצר עד לתום ההליכים להכריע בכל הרכיבים במסגרת דיון אחד, ונדרשים דיונים נוספים - כשבמהלך תקופה זו ועד להכרעה נותר הנאשם במעצר. מצב עניינים זה מזמין לעיתים "עררי ביניים" על החלטות הביניים בדבר הותרת הנאשם במעצר עד למתן החלטה סופית בבקשה למעצר עד לתום ההליכים נגדו. במרבית המקרים עררים אלו מוגשים לאחר שניתנת החלטה בדבר קיומן של ראיות לכאורה, כבמקרה דנן.

בשורה ארוכה של החלטות נקבע כי בית משפט זה יידרש לדון ב"עררי ביניים" מהסוג שבו עסקינן רק בהתקיים נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת; ובהן כאשר נפלה טעות ברורה בהחלטה הנוגעת לקיומה של עילת מעצר או לקיומן של ראיות לכאורה, או כאשר מתעורר חשש ממשי כי מעצרו של העורר אינו חוקי מסיבה אחרת (ראו בש"פ 4026/15 מזאריב נ' מדינת ישראל (15.6.2015) (להלן: עניין מזאריב); בש"פ 7520/14 פלוני נ' מדינת ישראל (11.11.2014)). בהקשר זה נקבע כי "אין מקום, ככלל, לאפשר 'ערר ביניים' על החלטה חלקית של בית המשפט, המתייחסת רק לרכיב אחד או שני רכיבים של החלטה בענין מעצר עד לתום ההליכים, אלא יש להמתין עד שבית המשפט ישלים את מלאכתו" (השופט מ' מזוז ב-בש"פ 2269/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (5.4.2015)); וכי "המצב הראוי והרצוי הוא שהדיון בערר על כלל הקביעות הנוגעות למעצר עד תום ההליכים, יידחה עד אשר יסתיים הדיון במכלול כולו, ובתוך כך, באפשרות שחרור הנאשם לחלופת מעצר. זאת, על-אף שיתכן שבמקרים אחדים יהא בכך כדי להותיר את הנאשם במעצר מספר ימים נוספים" (השופט צ' זילברטל ב-בש"פ 371/15 בלעום נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (19.1.2015)). ויצוין, כי אין בכך כדי למנוע מנאשם את הזכות להגיש ערר על החלטת ביניים כאמור, בהינתן המקרה המתאים; ואולם, כפי שעמד על הדברים השופט י' עמית ב-בש"פ 478/12 אל אעסם נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (23.1.2012):

"זכות לערור ושיקול דעת ערכאת הערעור אם לדון בערעור לחוד. אין על בית המשפט שלערעור חובה להידרש לכל ערר, ורשאי בית המשפט להפעיל שיקול דעת תוך התחשבות בשיקולים מעשיים של יעילות הדיון וחסכון במשאבי שיפוט"

בעניין מזאריב עמד השופט ע' פוגלמן על כך ששיקול מרכזי מבין אלה יהיה המועד הצפוי לסיום הדיון לפני

הערכאה הדיונית ולמתן ההחלטה בעניין אפשרות השחרור לחלופת מעצר. וכך נכתב:

"ככל שההחלטה צפויה להינתן במועד קרוב, תקטן הנכונות לדון ב'ערר הביניים' ויהיה זה מוצדק לאפשר לערכאה הדיונית לסיים את מלאכתה. זאת ועוד, במקרים שבהם מכוון הערר לקיומן של ראיות לכאורה, שיקול נוסף במסכת השיקולים הוא מורכבותו של חומר הראיות שאותו יידרש בית משפט זה לבחון כדי להכריע בערר לגופו. יש להבטיח כי המשאבים השיפוטיים הכרוכים בבחינת חומר הראיות יושקעו בנקודת הזמן הנכונה" (שם, בפסקה 5).

7. לנוכח האמור, לא מצאתי עילה להידרש לערר שלפניי לגופו בשלב זה. ייאמר תחילה כי עבירת הנשק המיוחסת לעורר מקימה עילה של מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים, ויוזכר כי העורר נאשם גם בעבירה שעניינה שיבוש מהלכי משפט. כמו כן, בית המשפט המחוזי סקר בהרחבה את חומר הראיות שנפרש לפניו ונימק באריכות את קביעתו בדבר קיומן של ראיות לכאורה. כפי שצוין לעיל, החלטתו נסמכה על דוח הפעולה המשטרתי ועל הודעת השוטר שנכח במקום; על אמירות שמסר אלון למדובב ביחס לעורר; על איכונים של המכשירים הסלולריים של אלון והעורר ועל שיחות הטלפון שנערכו בין השניים; ועל הודעות העורר שבמסגרתן טען תחילה כי אינו זוכר אם מכיר את אלון ולאחר מכן חזר בו, ושבגדרן בחר לשמור על זכות השתיקה גם כנשאל על נוכחותו במקום האירוע. יצוין עוד כי הדיון באפשרות שחרורו של העורר לחלופת מעצר צפוי להתקיים במועד קרוב, ביום 14.5.2017, וכבר מטעם זה נראה כי לא היה מקום וטעם בהגשת הערר בשלב זה. כך, בהינתן שכאשר בית משפט של מעצר פותח צוהר לקבלת חלופת מעצר, הסיכוי שערכאת הערעור תקבע שאין כלל צורך בחלופה אינו גדול ממילא; וגם אם יימצא שניתן להצביע על חולשת מה בחומר הראיות, הנפקות המעשית תהא, ככלל, בחינת חלופת מעצר והשבת הדיון לבית משפט של מעצר.

סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ג באייר התשע"ז (9.5.2017).

שׁוֹפֵט